

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

Titulus VII. Blasphemia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79340)

Civitas non eget sole, neque luna, ut luceant in ea: nam claritas Dei illuminavit eam; & lucerna ejus est ignis. Apoc. 21. 23. Ubi Deus Agnum agit, benignitatis opera manifestat, nulla necessaria sunt luminaria: ipsa opera, ipsa agmina benignitas, per se satis perspicua est, & oculis patet. S. Irenæus l. 4. nemo investigavit altitudinem ejus, nec veterum, nec eorum, qui nunc sunt. Secundum autem dilectionem cognoscitur semper, per eum, per quem constituit omnia. Est autem Hic Verbum ejus D. N. J. C. Apoc. 19. 17. *Et vidi unum angelum stantem in Sole.* Nullibi melius, quam in sole stare ad Dei coenam invitans: quia beneficia Dei clariora sunt solis radiis, Baeza l. 6, c. 1. §. 2.

§. XI.

Beneficia retrahunt à peccato, faciunt probos.

O Mne, quod movetur, & vivit, erit vobis in cibum. Gen. 9. 3. Ante diluvium non legitur carnis ejus permissus; permissus est post diluvium. Actum est id in amoris signum. Gennadius in Catena: à diluvio majori usus est liberalitate; ut sic homines afficeret, ut majores culpas vitarent. Novarin. agn. Euch.

Per annos 40. annonam de caelo consecuti sunt. Judith. 5. 15. Seneca l. 7. de benef. c. 28. vincit malos pertinax bonitas. Basil. Seleuc. or. 19. Contumaciam tuam (Hebraei) reverentiam mollire machinatus Deus, supernè alimentis parandis coelum vocabat; infernè rupes ad inexpectatas aquarum potationes adornabat. Luc. de Velloso in Judith 5. Paracet. 30.

Cepit illum deprecari, qui à demonio vexatus fuerat, ut esset cum illo. Marci 5. 18. A Deo benefactore tuo nunquam discede. Liberatus hic homo à demonio sic Jesu adhæsit, ut anxie contenderet, nunquam separari ab eo. Præclarus gratitudinis affectus, benefactori suo semper adherere. Baeza l. 7. c. 2. §. 16.

Pertransiit benefaciendo, & sanando omnes. Act. 10. 38. his industriis suas effecit Christus, Samariam, Galilaam, & Judæam. Gilbertus Abb. f. 33. in Cant. non est parca clementia Christi, nec pigra quidem. Revolve Evangelium, & ubique invenies Jesum, & copiosum, & citum.

Ex Patribus.

Quoniam beneficiis melior fieri non potuisti, reliquum est, ut poenā torquearis. S. Chrysost. hom. 61. in Matth. 18.

Homines primum volunt ea, quæ præcipiunt, opere compleri, magnaque obedientiâ, & benevolentia, erga se uti subditos mandata suscipientes; ac tunc utique cogitant de remunerandis iis, qui multum obedientiam præ se tulerint. Non ita se gerit communis omnium Dominus: prius enim benefacit, & multitudine beneficiorum nostra naturam ad se allicit; & postea imperat facilia, atque levia; ut facilitate mandatorum, & beneficiis prioribus, excitati, ad ea implenda ducamur. Id. hom. 27. in Gen.

Væ illis, qui rebelles sunt lumini! & resistunt Spiritui Sancto, nec acquiescunt veritati, quam intelligunt: & sicut lutum ex calore solis, ita ex bonitate, & beneficiis Dei, clariores fiunt: audacter etiam provocantes eum; cum ipse dederit omnia in manibus eorum. Guarric. ferm. in die Ascens.

Prima vox est beneficii, quâ Deus tractat peccatorem primo benignè, ac benevolè. Dat ei salutem & bonos successus, temporalium, honores, divitias; & facit, ut ei omnia ad libitum succedant; si forte convertatur, & dicat: Anima mea! serviamus tam bono, & pio Domino, qui tam benignè nos tractat; qui pro tormentis tot largitur beneficia; & pro Inferno, quem meremur, dat nobis rerum temporalium abundantiam, S. Thom. Vill. f. D. 4. Adv.

§. XII.

Varia de Beneficiis Divinis.

Benedictus Dominus Deus Israel. Luc. 1. 68. Non ob id solum, quia potissimè à populo Israel celebratur, *Deus Israel* dicitur; sed etiam propter peculiaria beneficia huic populo exhibita. Did. Stella hic.

Per homines divinitus plurima beneficia suppeditantur. Clem. Alex. l. 1. Strom.

Notabili animadversione pensandum est, quòd altiora dona nequaquam conservari solent accepta; si absque arduo labore fuerint acquisita. Unde Luciferum à tanta altitudine gratiæ cernimus cecidisse? nisi quia tanta dona absque labore adeptus est. S. Bernard. Sen. t. 1. f. 8. 2. 2.

TITULUS VII.

BLASPHEMIA.

§. I.

Symbola, & similitudines.

Vir, in cujus capite germinaverit lepra. Levit. 13. 29. In capite lepram bajulat, qui blasphematur Divinitatem; vel in Christum, qui est caput Ecclesiæ, peccat. V. Beda hic.

De Philisthæo illo, qui exprobat agminibus Israel, dicebat David ad Saulem: *nam & leonem, & ursum, interfecit ego servus tuus; erit igitur & Philisthæus hic incircumcissus quasi unus ex eis.* i. Reg. 17. 36. ubi impium illum, & blasphemum, bestiis comparat.

Theo.

Theodoret. q. 40. Nihil differt à bestiis, qui vivit in impietate. Mendoza hic.

De ore ejus lampades procedunt. Job. 41. 10. Sive, rotæ ignis accensæ. Quemadmodum os Domini sunt propheta, & sancti, per quos loquitur, qui dicunt: os Domini locutum est hæc; ita & omnes blasphemii os diaboli recte dicuntur. V. Beda. l. 3. in Job. c. 10.

Sepulchrum patens est guttur eorum. Ps. 5. 11. Per hæc verba innuit blasphemias quæ contra DEUM jactantur. B. Theodoret. hic.

Si quis lupum cooperiat pelle ovina, quo modo cognoscet illum? nisi aut per vocem, aut per actum. Ovis inclinata deorsum balat; lupus in aëra convertit caput suum contra cælum, & sic ululat. Qui verò secundum Deum vocem humilitatis, & confessionis, emittit, ovis est; qui verò adversus veritatem turpiter blasphemii, ululat contra Deum, lupus est. Drex. Orb. Paeth. c. 6. §. 1.

§. II.

Blasphemia malitia, & abominatio.

Percutiam te, & auferam caput tuum à te. 1. Reg. 17. 46. Si caput vis tollere, cur solâ fundâ contentus? cur non & gladium paras? Audierat Philisthæi blasphemias; & supervacaneum putat, gladium quærere: quando blasphemus ipse sibi gladius est, & enses porriget in suam necem. Bæza t. 3. l. 14. c. 6. §. 7.

Benedic Deo, & morere. Job. 2. 9. Ità allocuta est uxor cupiens maritum à malis quamprimum eripere. Vide, quale venenum illi porrigat *Benedic* ait, pro maledic. Nec enim efficacius virus potuit vel à foemina excogitari, ad perdendum citius virum; quam si suaderetur nominis Dei maledictio. Bæza t. 3. l. 14. c. 6. §. 7.

Posuerunt in cælum os suum. Ps. 72. 9. Si audes os aperire adversus omnipotentem, in quem Angeli, Archangeli, Cherubim, & Seraphim, non audent oculos conjicere? Cras tribunali ipsius præsentandus audes talia eloqui? & non metuis, nè forte ignis e cælo descendat, & devoret te; dum tu sis os tuum adversus omnipotentem aperis? neque vereris, nè forte terra sub te repente dirumpatur, & te absorbeat. S. Ephrem Paræn. 43.

Sanctificetur nomen tuum. Matth. 6. 9. Prima petitio est contra peccatum blasphemie: multi enim non sanctificant, sed blasphemant, nomen Dei benedictum. Rex Franciæ S. Ludovicus fecit in regno suo ordinationem, ut blasphemus signaretur in lingua, vel facie, ferro calidò. Parisiis magnus Burgensis blasphemavit, captus, signatus, nec quidquam amicis ingentem pecuniam spondentibus. Et dixit Rex: vellem portare signum illud, ut hæc mala consuetudo tolleretur de regno meo. S. Vinc. Ferr. l. 2. d. 4. Pasch. Qui tunc à Judæis cæsus est, nunc etiam falsorum Christianorum blasphemii eadit. V. Beda in Marc. l. 1. c. 1.

Spiritus autem blasphemia non remittitur. Matth. 12. 31. Ideo dicitur irremissibile, non quasi nequaquam remissibile; sed quia difficulter, & raro dimittitur; non ex immisericordia Dei, sed quia homines de tali peccato raro, & difficillimè, poenitent. Dion. Carth. hic.

Colaphi, & sputa, Judæorum significant blasphemias falsorum Christianorum, quibus incessanter Deum inhonorant. Hugo Card. in c. 22. Luc.

Non est, qui contra principem aliquem, vel civitatis cujuscunque Rectorem, audeat maledictionis verbum proferre, quin capiat, ligetur, verberetur, & morti sæpe tradatur; sed a ribaldis, & lusoribus, totâ die Divina potentia blasphematur sed nemo est, qui capiat tales; qui divinò Zelò accensus vindictam exquirat. S. Bonaventura. l. 3. de Virgine una sancta.

In blasphemia intendit homo directè offensam Dei, & de iplo se vindicare; qui nullam commisit, neque committere potest culpam. Blasphemator propriè designatur per coccineam bestiam, de qua Apoc. 17. vidi mulierem sedentem super bestiam coccineam, plenam nominibus blasphemiarum. S. Bern. Serm. 41. a. 1.

Peccatum tantò majus est, & gravius, quânto minus motivum habet; In blasphemia autem nullum est motivum: quia nulla est ibi delectatio ad blasphemandum inducens. Idem ibid.

Grave est blasphemare DEUM, cum, illum blasphemando, lingua blasphemantis efficitur quasi gladius cor DEI penetrans, & ensis undique Deum scindens. Id. ib.

O rabidi canes, ô diabolici homines, ô incarnati dæmones, ô animæ maledictæ, ô proditores, & occisores majestatis divinæ. Idem ibid.

Quis magis ingratus est Deo de beneficio spiritualiter sibi collato, præ cæteris creaturis, scilicet loquelâ, & linguâ, quàm blasphemator nominis Dei; qui, cum debeat dicere cum Propheta: *benedicam Dominum in omni tempore, &c.* Ps. 33. 2. Dominum suò ore fecit maledictis. Id. a. 2.

In hoc distingui possunt filii DEI à filiis dæmonum: nam veri filii DEI tolerare non possunt, quòd verus Pater eorum immaniter à blasphemantibus sagittetur; de quo filii diaboli minimè curant. Habuit quidam ex propria uxore communi opinione filios tres; quadam die rixans mulier ait: ex his tribus filiis unus tantum tuus, duo sunt ex alio; quis uterinus esset, nunquam voluit aperire. Moritur mulier, paulò post & vir, qui fecit testamentum indeterminatè, ut legitimus esset hæres. Mortuò patre oritur contentio inter fratres coram Judice: hic alligati jubet cadaver patris, & quem libet sagittam in id jacere; ex optimò jactu legitimus agnoscendum. Primus reclusimè sagittam jecit, secundus nititur superare primum; tertius refugit. Date, inquit, cui-

libet hereditatem, quam amittere eligo, quam meum, licet mortuum, patrem vulnerare. Et huic adjudicata. Id. l. 41. a. 2.

Soler homo, ex qua patria sit, per loquelam agnosci. Tres autem regiones possidet Deus, scilicet coelestem, mundialem, & infernalem; qualibet autem eorum habet linguagium suum, unde cognosci possit. Regio coelestialis habet pro linguagio suo, semper Deum benedicere, & laudare: *beati qui habitant in domo tua Domine, in secula seculorum laudabunt te.* Pl. 83. 5. Vis autem scire, quis sit jam in terris coelestis civis? considera hominem in angustis positum, paupertate, penuria, infirmitatibus, & aliis adversitatibus conqussatum, & in omnibus semper laudantem, & benedicentem DEUM; hic coelestis civis est, sermo indicat. Mundialis autem regio etiam suos cives habet, ex sermonibus cognoscendos: superbi enim loquuntur de honoribus; luxuriosi de vanitatibus & lasciviis; avari de lucris, & thesauris. Qui de terra est, de terra loquitur. Infernalis autem patria etiam nunc in Mundo multos concives habet: sermo infernalis nihil aliud est, quam blasphemia, & maledictiones Dei, Virginis, ac Sanctorum. Blasphemi igitur, quia jam scripti sunt in libro aeternae perditionis, ideo jam asvelcunt loquelae officio, quod facturi sunt in inferno. Cognoscuntur Galli ex loquela sua, Alemanni ex sermone suo, & Itali ex idioma suo; sic & reprobi homines ex blasphemii suis. O homines infernales! o tartarei cives! o confocii inferorum! cuilibet vestrum dici potest, quod Matth. 26. 73. dictum est Petro: *vere & tu ex illis es; nam & loquela tua manifestum te facit.* Idem a. 3.

Machometes infidelissimus canis in suo Alchorano praecepit, quod, quicumque DEUM, & CHRISTUM, etiam B. Virginem, blasphemaret, medius divideretur. Idem ibidem.

§. III.

Blasphemus punitur, arguitur à DEO, & hominibus.

ET lapidet eum populus universus. Lev. 24. 14. Non ab uno, sed à tot iudicibus,

quot civibus, damnari, & castigari, jubetur tantum peccatum. Sed cur? ut totus populus imbibere horrorem, & averfionem, à blasphemia. Salvian. l. 4. de gubern. Dei. Ne quis postea admitteret, quod omnis in uno populus vindicasset. Baeza t. 2. l. 10. c. 8. §. 5.

Postquam de blasphemia nobis verba nunc facta sunt, unam vos omnes peteré volo retributionem, pro concione hac, atque sermone: ut in civitate blasphemantes mihi castigetis; & si quempiam in vivo, & foro, Deum blasphemantem audieris; accede, increpa, & si verbera infligere oporteat, ne recuses: ipsius faciem alapâ percutere, contere os ipsius, percussione manuum tuam sanctifica. S. Chrystost. hom. 1. ad pop. Antioch.

§. IV.

Motiva abstinenti.

NOTat Genebrardus ad initium explanationis c. 1. Cant. quod in toto Canticum libro Nomen Dei non ponitur: quia dilecta anima tantam puritatem, & reverentiam, agnoscebat in sanctissimo Dei nomine; ut nec ore illud pronuntiare auderet. Sylv. in Luc. 1. q. 11.

Similis ero altissimo. Jf. 14. 14. Cur non ait: similis ero Deo? Cavit perfidus labiis peccantibus Deum nominare. S. Chryl. in Pl. 13. Sustulit Deum, & posuit altissimo, erubescens eum, quem jam negaverat. Non audet demon inter offendendum divini Nominis meminisse; & homo non vereatur foetida lingua, pollutis labiis, diviniissimum nomen passim eloqui? utinam vel à diabolo discerent homines nomen divinum vereri; & absque magno timore, & reverentia, ac circumspectione, nec illud extremis tangerent labiis. Baeza t. 3. l. 14. c. 6. §. 7.

Nunquam audent demones Jesum nominare, sine honoratis titulis; aut Jesum Nazarenum, aut filium David, aut sanctum Dei, vocantes: ut vel hinc erubescant Fideles, qui Deum, & Christum, saepe nominant, sine honorifici vocabuli memoria. Idem t. 2. lib. 7. cap. 1. §. 6.

Linguam blasphemiam ne pollutis; quin laudis organum efficit, quæ in hunc usum facta est. B. Theodoret. f. 10. de Provid. Dei.

TITULUS VIII.

BONI.

§. I.

Pauci dantur.

Ex Veteri.

Sed & Seth natus est filius, quem vocavit Enos. Iste cepit invocare nomen Domini. Gen. 4. 26. Nota hic cum Olea-

firo, quod Genesis ista ante v. 19. &c. multos memorat, qui fuerunt rerum diversarum inventores, quæ voluptati hominum magis, quam utilitati serviunt; quorum author Thubal, qui *fuit pater canentium citharâ, & organo;* ut Tubalcaim *fuit malleator, & faber in cuncta opera aris, & ferri.* Oleaster: quemadmodum filii Cain musica instrumenta, qui-

bus